

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Innowacja siłą napędową nowych modeli działalności”

(opinia rozpoznawcza)

(2016/C 303/04)

Sprawozdawca: Ariane RODERT

Współsprawozdawca: Oliver RÖPKE

Dnia 16 grudnia 2015 r. Marcelis Boereboom, dyrektor generalny w niderlandzkim Ministerstwie Spraw Socjalnych i Zatrudnienia, zwrócił się do Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, w imieniu przyszłej niderlandzkiej prezydencji Rady, o opracowanie opinii rozpoznawczej w sprawie:

„Innowacja siłą napędową nowych modeli działalności”

(opinia rozpoznawcza).

Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię dnia 10 maja 2016 r.

Na 517. sesji plenarnej w dniach 25–26 maja 2016 r. (posiedzenie z dnia 25 maja 2016 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął 131 głosami (3 osoby wstrzymały się od głosu) następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Europa stoi w obliczu złożonych wyzwań wymagających nowych modeli społecznych i gospodarczych. Aby zapewnić postęp, wzrost i dobrobyt w Europie, konieczne jest przejście na gospodarkę opartą na innowacji.

1.2 W związku z tym pojawiają się innowacyjne koncepcje i modele biznesowe wskazujące na przejście z tradycyjnych form innowacji na innowację uwzględniającą perspektywy techniczne, środowiskowe i społeczne, skoncentrowaną na życiu i dobrostanie ludzi.

1.3 EKES wzywa zatem Komisję Europejską do opracowania ram polityki, które zapewnią wsparcie dla tych nowych modeli biznesowych. Chodzi o uznanie, połączenie i promowanie centralnych koncepcji tych modeli na podstawie teorii, takich jak wspólna wartość, zbiorowy wpływ, pomiar wpływu, partnerstwa spiralne i innowacje społeczne.

1.4 Ramy powinny obejmować sprzyjające środowisko przez usunięcie barier i rozpowszechnienie tradycyjnych koncepcji biznesowych. Kwestie do rozważenia to zamówienia publiczne, regulacje sprzyjające innowacjom, dopasowane instrumenty finansowe, lepiej ukierunkowane wsparcie z funduszy strukturalnych, potencjalne zachęty podatkowe, szkolenia i wsparcie oraz podnoszenie kwalifikacji, to ostatnie szczególnie z uwzględnieniem cyfryzacji i robotyzacji.

1.5 Państwa członkowskie i instytucje europejskie powinny w pełni uznać i promować bardziej sprawiedliwe modele biznesowe, które są ukierunkowane na wykorzystanie innowacji do rozwoju społecznego poprzez włączenie pomiaru wpływu społecznego równoległe do sprawozdawczości na temat postępów gospodarczych.

1.6 EKES wzywa Komisję, by podczas opracowywania europejskiego filaru praw socjalnych w pełni włączyła do niego zasady pakietu dotyczącego inwestycji społecznych i jego powiązanie z innowacjami społecznymi, jako że wiele tych nowych modeli biznesowych stanowi wyraz tych zasad.

1.7 Państwa członkowskie i Komisja muszą zagwarantować, aby innowacje społeczne zajmowały czołowe miejsce w programach dotyczących innowacji. Wymaga to pełnego wykorzystania unijnego wsparcia finansowego dla innowacji społecznych, takiego jak „Horyzont 2020”, oraz jego oceny pod kątem technicznej absorpcji (przez każdy zainteresowany podmiot) i oddziaływania politycznego.

1.8 Państwa członkowskie i instytucje UE muszą uwzględniać zasady innowacji w polityce dotyczącej przedsiębiorstw, aby zapewnić kulturę prorozwojową, w której innowacje się promuje, docenia, nagradza i rozpowszechnia. Kultura ta obejmuje takie elementy, jak eksperymenty, nowe partnerstwa i szersze spojrzenie na tworzenie wartości w społeczeństwie.

1.9 Aby poprawić warunki zrównoważonego rozwoju oraz replikacji/skalowania, UE musi kłaść większy nacisk na wspieranie i ochronę MŚP, w tym przedsiębiorstw społecznych oraz wszystkich rodzajów przedsiębiorstw typu start-up, uznając je za kluczowy filar polityki innowacji.

1.10 Nowe innowacyjne modele należy w pełni uwzględnić w inicjatywach politycznych w ramach rewolucji przemysłowej (4.0) i w powiązanych strategiach politycznych takich jak współkonsumpcja, gospodarka funkcjonalna i gospodarka o obiegu zamkniętym. Chodzi o zachęcanie do dostosowania istniejących modeli biznesowych, wspieranie nowych, niekonwencjonalnych form działalności gospodarczej, tworzenie nowych relacji i dostosowanych modeli współpracy.

1.11 EKES apeluje do Komisji, aby w nadchodzącym przeglądzie strategii jednolitego rynku, przewidzianym na 2017 r., w pełni uwzględniła nowe modele biznesowe i zaproponowała nowe środki z nimi związane.

1.12 Podobnie jak w przypadku wszystkich rodzajów działalności gospodarczej, kluczowe jest pełne przestrzeganie zasad godnej pracy, praw socjalnych pracowników i roli partnerów społecznych w kontekście nowych modeli biznesowych.

2. Wstęp

2.1 W Europie szybko tworzy się nowy krajobraz społeczny wymagający nowych modeli społecznych i gospodarczych, aby Europa mogła stać się nowoczesną gospodarką konkurencyjną w skali światowej.

2.2 Aby zapewnić wzrost ku postępowi, spójności społecznej i dobrobytowi, potrzebne jest nowe nastawienie do innowacji. Na tym założeniu opierają się innowacje i badania na całym świecie, podobnie jak wiele przedsiębiorstw, które dążą obecnie do wzrostu i wywierania wpływu społecznego, środowiskowego oraz gospodarczego. Także oczekiwania konsumentów i popyt wskazują na poparcie dla takiego podejścia. Wskazuje na to wyraźnie pojawienie się takich inicjatyw jak gospodarka dzielenia się, współkonsumpcja i gospodarka o obiegu zamkniętym. Wspólnym mianownikiem wszystkich tych inicjatyw jest to, że opierają się na nowym zestawie wartości i celów, zmierzając do inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu ku postępowi, który łączy innowacje o charakterze technicznym, środowiskowym i społecznym.

2.3 Celem niniejszej opinii jest zbadanie kilku najważniejszych nowych koncepcji, dzięki którym innowacja stanowi siłę napędową nowatorskich modeli biznesowych. Jako przykład wykorzystane zostaną w szczególności przedsiębiorstwa społeczne. Opinia opiera się na dorobku EKES-u w tym obszarze, a zwłaszcza na pracach w ramach projektu EKES-u dotyczącego przedsiębiorczości społecznej⁽¹⁾. Opinia nie dotyczy takich koncepcji jak gospodarka o obiegu zamkniętym, współkonsumpcja, gospodarka dzielenia się, gospodarka funkcjonalna, innowacje lub strategie wobec MŚP, które to koncepcje zostały omówione w innych powiązanych opiniach EKES-u.

⁽¹⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

3. Powstawanie nowych koncepcji

3.1 *Promowanie innowacji społecznych i społecznościowych jako modelu przedsiębiorczości*

3.1.1 Europa stoi w obliczu złożonych wyzwań społecznych, którym nie są w stanie sprostać istniejące systemy. Wskazuje to na zmianę paradygmatu, która wymaga nowego nastawienia i innowacyjnych rozwiązań. Innowacje te określa się często jako innowacje społeczne lub społecznościowe. „Innowacje społeczne to innowacje, których cele i środki mają charakter społeczny. Definicję tę uzupełnia się, precyzując, że są to nowe pomysły (produkty, usługi i modele), które zaspokajają potrzeby społeczne (skuteczniej od ich alternatyw) oraz prowadzą do rozwoju nowych kontaktów społecznych i współpracy. Innymi słowy, innowacje te są nie tylko korzystne dla społeczeństwa, lecz również zwiększają jego zdolność do działania”⁽²⁾. Innowacje społeczne pojawiają się we wszystkich sektorach i nie są niczym nowym, ale ich wspólną cechą jest to, że wszystkie potencjalnie prowadzą do zmiany systemowej.

3.1.2 W świecie akademickim innowacja jest obecnie pojęciem znacznie szerszym niż rozwój techniczny. Badacze zgadzają się obecnie, że innowacje i badania muszą uwzględniać perspektywy techniczne, środowiskowe i społeczne. Istnieje współzależność między innowacjami społecznymi, cyfrowymi i technicznymi. Rola technologii cyfrowej w tym kontekście stanowi narzędzie zachęcające do współdziałania i umożliwiania ludziom podejmowania działań, przy czym innowacja społeczna jest celem głównym.

3.1.3 Innowacje społeczne polegają na czym innym niż innowacje techniczne. Ich siłą napędową są potrzeby, często stanowią odpowiedź na konkretne wyzwanie w społeczeństwie lub są ukierunkowane na konkretną grupę użytkowników, a jednocześnie uwzględniają perspektywy społeczne, środowiskowe i gospodarcze. Najbardziej udane innowacje społeczne raczej pociągają za sobą całościowe myślenie, które ostatecznie prowadzi do zmiany systemowej, niż dotyczą konkretnego problemu lub tematu.

3.1.4 Podstawą innowacji społecznych jest kwestia etyczna, ideologiczna lub kwestia związana z interesem ogólnym. Wskazuje na to obecna i historyczna rola społeczeństwa obywatelskiego w nakreślaniu systemów opieki społecznej. Innowacje społeczne mogą być nowym konceptem, jednak istnieją od bardzo dawna.

3.1.5 Opierają się na otwartej komunikacji i na wspólnym rozwiązywaniu problemów, z zaangażowaniem różnych zainteresowanych stron i wykorzystaniem różnych praktyk prowadzących do nowych rozwiązań. Innowacje społeczne znoszą podziały między sektorami i rynkami, zastępując logikę konkurencji rozwiązaniami opartymi na współpracy i długofalowym partnerstwie. Chodzi o współdziałanie powiązane z ruchem otwartego oprogramowania oraz stosowanie rozwiązań, które nie są oparte na konkurencji.

3.1.6 Innowacje społeczne oferują Europie perspektywę w dziedzinie zasad i będą promować „prawdziwą społeczną gospodarkę rynkową” zgodnie z brzmieniem art. 2 Traktatu z Lizbony. Jednakże można to osiągnąć tylko wtedy, gdy innowacje wyraźnie prowadzą do osiągnięcia takich celów jak włączenie społeczne i równość. To z kolei będzie skutkowało przyspieszeniem innowacji społecznościowych.

3.2 *Przegląd tworzenia wartości z perspektywy wspólnej wartości*

3.2.1 Rośnie świadomość, że kluczowym elementem atrakcyjnych przedsięwzięć jest szersze spojrzenie na tworzenie większej wartości – pod względem gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Fakt, że zysk gospodarczy powstaje lub wzrasta w wyniku zapewnienia większej wartości społecznej i środowiskowej, wyraźnie dowodzi, że wzrost gospodarczy jest powiązany z postępem społecznym i środowiskowym. Zjawisko to określa się mianem tworzenia wspólnej wartości. Koncepcją tą zajmuje się kilku badaczy⁽³⁾.

⁽²⁾ Źródło: http://ec.europa.eu/archives/bepa/pdf/publications_pdf/social_innovation.pdf.

⁽³⁾ <https://hbr.org/2011/01/the-big-idea-creating-shared-value/ar/1>.

3.2.2 Kluczowe dla tej strategii jest przejście z normy optymalizacji krótkoterminowych wyników finansowych na wytwarzanie wartości ekonomicznej w taki sposób, aby osiągać również postęp społeczny i wytwarzać wartość dla społeczeństwa. Wspólna wartość może prowadzić do kolejnej fali innowacji i produktywnego wzrostu w globalnej gospodarce.

3.2.3 Wspieranie prawdziwej społecznej gospodarki rynkowej wymaga zachęcania do takich form inwestycji, które są specjalnie przeznaczone do wspierania tworzenia bardziej uczestniczącej, demokratycznej i sprzyjającej włączeniu społecznemu gospodarki. Potrzebny jest tu cały ekosystem finansowy, w którym ze szczególnym zainteresowaniem należy spojrzeć na hybrydowe i mieszane formy finansowania, na których temat Komitet wypowiadał się we wcześniejszej opinii⁽⁴⁾.

3.2.4 Stosowanie logiki wspólnej wartości oznacza, że tworzenie wartości nie stanowi już przekazywania istniejącej wartości, lecz raczej wzrost ogólnej wartości społecznej, środowiskowej i ekonomicznej. Świadczy to ponadto o tym, że rynek nie jest definiowany wyłącznie w kategoriach gospodarczych, lecz obejmuje również aspekty społeczne i środowiskowe. Kluczowym elementem jest to, że wspólna wartość opiera się na sile i różnicach między podmiotami sektora prywatnego a sektora społeczeństwa obywatelskiego stosującymi model współtworzenia, co ostatecznie przekłada się na tworzenie nowych i rozwój istniejących rynków.

3.3 *Wykorzystywanie podejścia opartego na partnerstwie*

3.3.1 Podejmowanie złożonych wyzwań społecznych często wymaga ścisłej współpracy między rządem, rynkiem i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, która pozwala wypracować skuteczne rozwiązania. Takie partnerstwo opiera się na dogłębnym zrozumieniu perspektyw każdej zainteresowanej strony oraz na szybkim podejmowaniu decyzji i nieobojętym podejściu.

3.3.2 Współpraca, współtworzenie i innowacje międzysektorowe mają ogromną przewagę w stosunku do sposobów rozwiązywania kwestii społecznościowych w przeszłości. Kluczowe w tym przypadku jest szybkie zgromadzenie zainteresowanych stron, aby razem określić wspólny cel społecznościowy i sposób dalszego postępowania.

3.3.3 Warto zauważyć, że całemu społeczeństwu należy się uwaga i pomoc, jako że innowacje często pojawiają się w kontekście lokalnym blisko rzeczywistych potrzeb. Duży potencjał leży w gromadzeniu i rozpowszechnianiu tych doświadczeń lokalnych, których wiele można powielać w różnej skali w innych regionach i krajach.

3.4 *Dążenie do wspólnego oddziaływania*

3.4.1 Jak wspomniano, zmiana społeczna na dużą skalę wymaga szeroko zakrojonej koordynacji międzysektorowej, dostosowania i partnerstwa. Ponadto jednym z wyników musi być wspólne oddziaływanie.

3.4.2 Wspólne oddziaływanie opiera się na zaangażowaniu grupy kluczowych zainteresowanych podmiotów w sektorach skoncentrowanych na wspólnym planie rozwiązania konkretnego problemu społecznego lub społecznościowego. Dodatkowo obejmuje ono scentralizowaną infrastrukturę, odpowiedni personel, ustrukturyzowane procesy, wspólne pomiary, ciągłą komunikację i wzajemnie nasilone działania wśród wszystkich uczestników. Zmiana społeczna na szeroką skalę wyłoni się raczej jako wynik lepszej koordynacji międzysektorowej niż z poszczególnych organizacji.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 152.

3.5 Stosowanie pomiaru wpływu społecznego

3.5.1 Jeżeli koncepcja innowacji ma obejmować perspektywy nie tylko techniczne, lecz również społeczne i środowiskowe, postęp należy mierzyć w odmienny sposób. EKES wcześniej zajmował się tym tematem (mierzenie wpływu społecznego⁽⁵⁾) oraz gospodarka na rzecz wspólnego dobra⁽⁶⁾) i w opiniach swych wyraźnie dowiódł, że występuje potrzeba sprawozdawczości i szerszego oglądu wyników.

3.5.2 Wskaźniki gospodarcze przez długi czas stanowiły normę pomiaru wyników. Jednak coraz większa liczba struktur mieszanych tworzących innowacje wymaga zestawu nowych i całościowych wskaźników, które pozwolą zmierzyć skutki społeczne, środowiskowe i gospodarcze.

3.5.3 Stosowanie zasad pomiaru wpływu społecznego zakłada podejście ukierunkowane na zainteresowane strony, wspólne zrozumienie i definicję kluczowych wyników, a także wspólne wyznaczenie wskaźników. Elementy te pozwolą wychwycić rzeczywistość wytworzoną wartość. Celem jest przejście ze sprawozdawczości ekonomicznej na czynniki pomiaru takie jak wkład społeczny, produkt, wynik i wpływ. Istotne jest, aby zainteresowane strony w taki sam sposób rozumiały te koncepcje, jako że są one stosowane zarówno w kontekście innowacji, jak i prowadzenia działalności.

3.6 Innowacje i godna praca

3.6.1 Innowacje społeczne i techniczne mogą mieć ogromny wpływ na organizację pracy i warunki pracy pracowników. Rosnąca indywidualizacja oraz większa autonomia i elastyczność w stosunkach pracy nie powinny prowadzić do pogorszenia ochrony socjalnej. Aby innowacyjne modele mogły prowadzić do sukcesu, należy nadal gwarantować zasady godnej pracy, nawet w zmienionym środowisku⁽⁷⁾.

3.6.2 Innowacje będą szły w parze z ogólnym postępem społecznym tylko wtedy, gdy wszystkie zainteresowane strony zostaną w nich uwzględnione i z nich skorzystają, jeżeli nastąpi sprawiedliwa dystrybucja wartości dodanej oraz jeżeli nie dojdzie do demontażu praw społecznych. Należy nadal zapewniać ochronę socjalną pracowników, nawet w zmienionych warunkach.

3.6.3 Dotyczy to również indywidualnych praw socjalnych pracowników, zwłaszcza warunków pracy i wynagrodzeń. Zwłaszcza innowacyjne modele i digitalizacja często prowadzą do większego stopnia indywidualizacji w miejscu pracy i stanowią zagrożenie dla norm społecznych. Zrównoważone modele społeczne muszą obejmować poszanowanie praw pracowników i ich warunków pracy, nawet w zmieniającym się świecie pracy.

3.6.4 Nowe innowacyjne modele biznesowe muszą promować zbiorowe prawa pracowników, ich praktyczne wdrażanie oraz rolę partnerów społecznych. Partnerzy społeczni, układy zbiorowe i udział pracowników często są źródłem innowacji, ponieważ tworzą niezbędne warunki ramowe.

3.6.5 Należy nadal propagować dialog społeczny i kompleksowe układy zbiorowe, ponieważ mogą również przyczyniać się do poprawy ramowych warunków przejścia na innowacyjne modele biznesowe. Społeczne zasady gry w przeszłości zawsze dostosowywano do nowych zmian technicznych i społecznych i będzie to nadal konieczne w przyszłości. Widać to na przykład w podziale pracy (np. zmniejszenie wymiaru czasu pracy).

⁽⁵⁾ Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s. 18.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 13 z 15.1.2016, s. 26.

⁽⁷⁾ Według MOP zasady godnej pracy dążą do następujących celów: zastosowanie podstawowych norm pracy, godne zatrudnienie za wystarczającą płacę, wzmocnienie zabezpieczenia społecznego i pogłębienie dialogu między partnerami społecznymi.

4. Propagowanie różnych modeli przedsiębiorstwa – przykład przedsiębiorstw społecznych

4.1 EKES popiera potrzebę uznania ochrony i propagowania pełnej różnorodności i mnogości modeli przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, które wspólnie tworzą jednolity rynek⁽⁸⁾. Obszar, w którym EKES ma szczególną wiedzę, dotyczy przedsiębiorstw społecznych. Przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy społeczni wykorzystują szereg omawianych wyżej koncepcji i są dobrym przykładem owych pojawiających się w Europie hybrydowych modeli przedsiębiorczości.

4.2 W Europie istnieje przeszło 2 mln przedsiębiorstw społecznych, które generują 10 % PKB. Niemniej w niektórych państwach członkowskich sektor ten jest słabo rozwinięty i wykazuje znaczne możliwości rozwoju. Społeczeństwo obywatelskie i gospodarka społeczna są ze sobą ściśle powiązane i przez innowacje doprowadziły do istotnych zmian systemowych w społeczeństwie, takich jak opieka nad dziećmi, szpitale, promowanie autonomii osobistej i niezależnego życia osób starszych i osób niepełnosprawnych, równowaga między życiem zawodowym i prywatnym, integracja na rynku pracy i mieszkalnictwo (socjalne), a także liczne odkrycia naukowe lub wynalazki.

4.3 Koncentrując się na konkretnej grupie użytkowników, na niezaspokojonej potrzebie w społeczeństwie lub na wypełnianiu luki, przedsiębiorstwa społeczne eksperymentują i znajdują innowacyjne rozwiązania, a jednocześnie prowadzą działalność gospodarczą. Reinwestują wygenerowane zyski, by zrealizować misję społeczną i wywrzeć wpływ. Przedsiębiorstwa społeczne cieszą się ostatnio szczególnym zainteresowaniem, ponieważ oferują ciekawe rozwiązanie przez podwójne tworzenie wartości: o charakterze społecznym w wyniku prowadzonej działalności (spójność społeczna lub włączenie społeczne) oraz o charakterze ekonomicznym (poprzez działalność handlową, tworzenie przedsiębiorstwa i zapewnianie miejsc pracy).

4.3.1 Pobudzenie innowacji i kreatywności zależy od każdego zainteresowanego podmiotu, a także od zachowania i postaw. Kluczowe jest zatem, aby nie tylko wzmacniać sektor przedsiębiorstw społecznych, lecz również zapewniać otwartą postawę wobec innych rozmaitych pojawiających się nowych modeli. Należy pielęgnować kulturę współpracy i wspólnych wartości jako zasadę, która wpisuje się np. w gospodarkę społeczną od samego jej początku. Skoro przedsiębiorstwo społeczne poprzez innowacje tworzy nowe możliwości rynkowe, trzeba zwrócić szczególną uwagę na ochronę tych podmiotów, aby umożliwić im dalszy rozwój.

4.3.2 W szczególności warto zauważyć, że badania pokazują, że kobiety są lepiej reprezentowane w przedsiębiorstwach społecznych niż w tradycyjnych przedsiębiorstwach. Ponadto w badaniach gromadzących dane na ten temat z podziałem na płeć wykazano, że liczba kobiet prowadzących przedsiębiorstwa społeczne nawet przewyższa liczbę mężczyzn w niektórych krajach europejskich. Badania te wydają się też wskazywać, że kobiety prowadzące przedsiębiorstwa społeczne są bardziej innowacyjne niż mężczyźni prowadzący takie przedsiębiorstwa, a jednocześnie wydają mniej na innowacje⁽⁹⁾. Badania wykazały ogromny obszar rozwoju ze szczególnym zaakcentowaniem wspierania kobiet w przedsiębiorczości społecznej.

5. Tworzenie sprzyjającego środowiska dla nowych i innowacyjnych modeli biznesowych

5.1 Nowe i innowacyjne modele przedsiębiorczości, takie jak przedsiębiorstwa społeczne, stanowią część normalnej gospodarki i nie stoją w sprzeczności z innymi modelami biznesowymi. W zmieniającym się krajobrazie społecznym w Europie należy położyć nacisk na wychwytywanie wszystkich form, które owocują nowymi modelami biznesowymi. O ile te nowe modele opierają się na wielu koncepcjach omawianych w części trzeciej, większość istniejących programów wspierania, rozwoju i uruchamiania przedsiębiorstw, podobnie jak inne niezbędne warunki, takie jak instrumenty prawne i finansowe, często nie stanowi wsparcia dla tych różnorodnych modeli biznesowych. Wynika to z faktu, że większość programów wsparcia i strategii jest obecnie wciąż projektowana z myślą o przedsiębiorstwach o standardowym, bardziej tradycyjnym modelu i logice. Dlatego, aby uruchomić wsparcie pełnego spektrum różnorodnych rodzących się w Europie modeli biznesowych, należy uwzględnić następujące fakty.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2009, s. 22.

⁽⁹⁾ WEstart: Mapping Women's Social Entrepreneurship in Europe, 2015 r.

5.1.1 W przypadku przedsiębiorstw społecznych EKES czynnie opowiada się za tworzeniem pełnego ekosystemu, który jest specjalnie dostosowany do wyjątkowych cech tego specjalnego modelu biznesowego⁽¹⁰⁾. Podobnie **należy też opracować ekosystemy dla nowych i hybrydowych koncepcji** biznesowych. Ponadto należy aktualizować istniejące wsparcie i dostosować je do rozpoznawania tych nowych modeli, jak również do wspierania istniejących przedsiębiorstw, które chcą poddać się zmianom i stosować te nowe trendy. Idealny ekosystem obejmuje takie elementy jak dopasowany ekosystem finansowy z hybrydowymi sposobami finansowania, lepsze formy zamówień publicznych, dopasowane wsparcie rozwoju działalności, a także stosowanie pomiaru wpływu społecznego. Bardzo ważne jest, by wspierać tworzenie i trwałe funkcjonowanie każdego modelu.

5.1.2 Innowacja nie ma już linearnego charakteru. Połączenie perspektyw innowacji technicznej, środowiskowej i społecznej ma kluczowe znaczenie w określaniu przyszłych rozwiązań. Pełne włączenie tych koncepcji wymaga nowego spojrzenia na **postępy w obszarze sprawozdawczości, skoncentrowanego na wyniku lub na oddziaływaniu**. Szczególnie ważne są w tym przypadku dwa elementy: tworzenie wspólnej wartości i potrójny wynik końcowy (zapewnienie postępu społecznego, środowiskowego i gospodarczego ma takie samo znaczenie). Jeżeli uznamy całkowitą wartość łącznego oddziaływania aspektów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, szybko wyłonią się nowe rodzaje przedsiębiorstw mieszanych. Myślenie w kategoriach wspólnej wartości wciąż jeszcze jest słabo rozwinięte. Z tego względu członkowie kadry kierowniczej muszą doskonalić nowe umiejętności i zdobywać wiedzę, a rządy – nauczyć się wprowadzać uregulowania, które sprzyjają wspólnej wartości zamiast ją utrudniać.

5.1.3 Rynki finansowe pełnią kluczową funkcję w prawidłowym przydzielaniu zasobów w społeczeństwie. Lecz coraz częściej ich **cele krótkoterminowe stoją w bezpośredniej sprzeczności** z wymogiem zaspokajania długoterminowych potrzeb społeczeństwa, o czym mowa w licznych sprawozdaniach⁽¹¹⁾. Przedsiębiorstwa muszą mieć przestrzeń do inwestowania w przyszłość, aby wytwarzać wartość dla inwestorów, a w szerszym ujęciu także dla społeczeństwa. Wymaga to nowych systemów, które nagradzają długoterminowe zaangażowanie inwestorów. Stąd wielkość finansowania publicznego, często w ramach mieszanych rozwiązań kapitałowych, stanowi ważny element, często wzmacniający rozwój przedsiębiorstwa.

5.1.4 Aby innowacje stanowiły siłę napędową dla nowych modeli biznesowych, **należy stale promować przyjazną innowacjom kulturę**. Zachęcanie do systemów eksperymentalnych, w których zarówno sukces, jak i porażka są mile widziane (jako etapy nauki), ma kluczowe znaczenie dla wspierania kultury innowacji w Europie. Zasada ostrożności nie powinna stanowić przeszkody dla innowacji, zatem należy stosować „zasadę innowacyjności” w sposób uzupełniający do zasady ostrożności. Stosowanie „zasady innowacyjności” implikuje, że bierze się pod uwagę wpływ przepisów i regulacji na innowację. Punktem wyjścia jest opracowywanie procesów i systemów wokół koncepcji partnerstwa poprzez zaangażowanie kluczowych zainteresowanych stron (ułatwianie otwartych forów, przestrzeni dialogu i spotkań służących współpracy). Takie zdarzenia mają już miejsce w całej Europie i mogą być łatwo rozbudowywane, współdzielone i rozpowszechniane⁽¹²⁾.

5.2 **Wola polityczna i zaangażowanie** mają kluczowe znaczenie w pobudzaniu tworzenia nowych przedsiębiorstw w Europie. Kluczowe znaczenie ma opracowywanie spójnych programów politycznych na szczeblu UE i państw członkowskich, dostosowanych do wspierania różnych modeli biznesowych. Nie ma wątpliwości, że zapewnienie wzrostu i dobrobytu w Europie wymaga przejścia na gospodarkę i społeczeństwo oparte na innowacji. W tym celu należy odpowiednio zastosować przepisy i strategie polityczne dotyczące rynku wewnętrznego. Przegląd strategii jednolitego rynku, przewidziany na 2017 r., to szansa na rozważenie nowych środków w tym obszarze.

5.2.1 Kluczowe jest adekwatne i zrównoważone wsparcie **badaw podstawowych i stosowanych**, jako zarzewia przyszłych innowacji, mając na uwadze nacisk na wspólną wartość i potrójny wynik końcowy. Dodatkowo działania tych nowych modeli biznesowych muszą być monitorowane **statystycznie**, aby zapewnić jak najodpowiedniejsze wsparcie polityczne.

⁽¹⁰⁾ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.social-entrepreneurship-make-it-happen>.

⁽¹¹⁾ The Kay Review, 2012: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/253454/bis-12-917-kay-review-of-equity-markets-final-report.pdf.

⁽¹²⁾ Europe Tomorrow – projekty Loss (FR) oraz UnMonastery (IT).

5.2.2 Istotne jest, aby **budować świadomość** występowania różnych form innowacji i innowacyjnych podmiotów. Przedsiębiorstwa społeczne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego często nie określają siebie jako podmioty innowacyjne. Zwiększenie widoczności innowacji społecznej oraz zapewnienie jej uznania poprzez wyraźne docenienie jej znacznego wkładu w społeczeństwo zachęci do dalszych innowacji w różnych sektorach.

5.2.3 UE nadal odgrywa kluczową rolę w gromadzeniu i wymianie nowych inicjatyw, ułatwiając tym samym tworzenie sprzyjającego środowiska i zapewniając uwzględnianie tych nowych tendencji w kluczowych inicjatywach politycznych. Komisja jest odpowiednim organem, aby ułatwiać **wymianę najlepszych praktyk i modeli do powielania**.

Bruksela, dnia 25 maja 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS
